

HELGI SALLO: „Olen omal ajal lahkumis

koju, nutad ja kohe kirjut

AIGI VIIRA

aigi.viira@ohtuleht.ee

„Olen omal ajal lahkumisavaldusi kirjutanud terve posu,“ naerab Estonia kuldaegade operetiprimadonna, nüüdne näitleja ja näitejuht Helgi Sallo. „Ikka siis, kui mõni proov on lootusetult lumes, et kohe öudne. Tuled öösel teatrist koju, nutad ja kohe kirjutad lahkumisavalduse – ma ei kõlba selle töö peale! Elukaaslane ütles alati, et oodaku ma hommikuni ja ärgu ma seda kohe öösel posti panema jooksu.“ Lahkumisavaldusi kogunes ajapikku terve pakk. Sahtlisse. „Lõpuks sai need kõik ära põletatud!“

Eks heitumistel oli ka põhjusi. Eriti nende proovide aegu, kui noor artist rolliga vaevles. „Kogu oma nooruse aja jätsin väga kuraasika inimese mulje, aga see oli tegelikult lihtsalt minu kaitsekilp, sest ma pelgan inimesi,“ tunnistab Helgi. „Ega ma väga kõrvetada ole saanud, kuid on olnud juhuseid, mil olen inimest usaldanud ning tema on seda ära kasutanud. See on nii valus pettus.“ Pärast selliseid hetki enam naljalt südant vallale löö.

Elukogenum Helgi pole ehk enam nii kuraasi täis kui toona, aga naksakas küll. Tema kehastatud Alma Petersoni telesarjas „Õne 13“ on naksakas. Helgi muigab malbelt: „Ega režissöör Tõnis Kask mulle midu poleks seda rolli andnud. Mäletan, kui ta tuli teatrisse ja pakkus mulle Alma osa ja ütles, et minu partneriks on Kaljo Kiisk, oli selge, et võtan osa vastu. Nii armsa mehega tahtsin väga koos mängida. Stsenarist Astrid Reinla oli väga ehmunud, kui Kask ütles talle, et Sallo hakkab mängima Almat. Pärast esimese osa läbivaatust ütles Astrid ise, et tema ei näinud mind selles rollis, aga nüüd kirjutab kahe käega Kase otsusele alla – talle väga meeldis, kuidas ma tegin seda rolli.“

Aastast 1993 tänini vastu pidanud „Õne 13“ on fenomen. Ajastu kroonika, ei vähemat. Kuid mitte üksnes seda. Laupäeva-õhtune „Õne 13“ tähendab sedagi, et kõik tegelased on publikule omainimesteks kujunenud.

„Eks sellega ole nalja ka saanud,“ lausub Helgi. „Kord mängisime Vana Baskini teatriga etendust „Viimane sigar“, kus kehastasid prouat, kes oma abikaasa kõrvalt kura-meeris perekonnasõbraga. Nädal hiljem läksin samasse kanti pensionäride klubi kohutamisõhtule. Kõik oli tore, kuni küsisin, kas keegi käis vaatamas ka „Viimast sigarit“. Tõusis üks proua püsti ja teatas väga ärritunult: „See, kuidas proua Alma Peterson selles etenduses käitus, oli täiesti lubamatu!“ Üks hetk mõtlesin, et vaata, milline huumorisoos, aga teisel hetkel sain aru, et ta räägib tõsiselt. Mul on jäänud midagi muud üle, kui öelda, et vabandust, minu nimi on Helgi Sallo ja Alma on üks minu rollidest. Ta ei jäänud rahule, tema jaoks ma olingi Alma. See oli täitsa ehmatus mulle! Nüüd ma saan aru, miks mõned näitlejad ei taha seriaalides mängida – inimesed hakkavad sind rolliga samastama.“

Teisalt polegi ehk inimeste usk, et „Õne 13“ on päriselu, nii traagiline. Järelikult on usutav lugu ja veenvalt mängitud. Eks see ole televisiooni võim ja võlu. „Kui ma tagantjärele mõtlen, siis põhjus, miks ma nii kiiresti populaarseks sain, oli „Horoskoop“,“ sõnab Helgi. „Iga kord, kui läksime kuskile teatriga mängima, teadsid kõik, et Helgi Sallo on see, kes laulis televisioonis lugu „Lõppenud on päevad“ ja tuldi vaatama, mida ta nüüd laval teeb.“

Ehkki lahkumisavaldusi olete tulipäise noorena kirjutanud terve kuhja, pole te siiani rahvusoper Estoniast minema kibelenud.

Koroonapausi ajal sain selgeks, miks ma ei ole veel pensionile jäänud ja miks ma ei taha pensionile jääda. Sest see on hirmus –

otsida endale tegevusi ja aina tunda, et siit valutab ja sealt on paha. Kui sa oled tööl, siis pole aegagi niisuguste asjade peale mõelda: sinu tähelepanu on hoopis mujal.

Mõnel on võib-olla vastupidi, et on elu jooksul nii palju rabanud, et nüüd puhkab. Minul aga nii ei ole. Mulle mõjus väga pahasti kogu see asi. Ja siis, kui lavale saime, oli nii tore vaadata, kuidas kõik olid natukene ehmatanud ja väga eevil. Kõik olid oodanud hetke, et saaks jälle etendusse.

Teil endal jäi nüüd ka üks lavastus, „Lumeroos“, lausa ootele.

Jõudsime selle esinemisküpsiks, et võinuks juba etendustes tööle hakata. Aga siis tuli koroonapaus ja kui 24. mail ukseid avati, saanuksin neli etendust mängida, kuid olin ise koroonas. Sellepärast lükkuski mängimine sügisesse. Mine tea, ehk see ongi hea. Alateadvuses töötab see lugu ju kogu aeg.

Usun, et publik on päris õnnelik, et pärast pikka teatripauusi tuleb sahtlisse lavastatud tükke järjest välja.

Juuli lõpust alustame uuesti, juba kolmandat suve kolme naise tükiga „Metsas ei kuule su karjumist keegi“.

„Esimesel aastal Estonias mõtlesin küll, et nüüd ma näitan, kuidas seda asja tuleb operetis teha. Mäletan, et 1965. aastal tuli välja Straussi operett „Viini veri“. Kui aga läksin siis proovisaali ja seal on Tiit Kuusik, Ivo Kuusk, Lidia Panova... Ma füüsiliselt tundsin, kuidas vajusin ja vajusin muudkui madalamaks kui muru.“

Kas selle lavastusega tähistatakse pidulikult ka teie 80. sünnipäeva?

Oo ei, see sünnipäev on nagu loodusõnnetus! (Muigab.) Me kõik saame kunagi 80, miks peaks seda tähistama. Estonias aga minu meelest nii kaugele ma sain, et ma ise õnneks lavale ei pea minema. Mina tahan ka nii nagu teised juubilarid, et istud saalis ja tuuakse gemüsekimp – see oleks nii tore.

Meil tuleb sügishooajal välja Ferenc Lehári „Lõbus lesk“ – selle etendusega märgitakse ära, et ma olen 80aastaseks saanud. Olen selle lavastuse juures näitejuht.

Kujutan ette, et näitejuhtimistöole andsite väga meeleldi sõrme, seejärel kogu käe ning lõpuks ka südame.

Kui Neeme Kuningas mulle selle ettepaneku tegi, teadis ta mind väga hästi tundes, et minu esimene vastus on alati ei. Neeme ütles, et ärgu ma kohe vastaku, vaid mõelgu enne natuke. Mõtlesingi tõepoolest. Mul on eluaeg olnud see häda, et ega ma üksi oma rolli tee – mulle meeldib mängida kogu etendust ja sellepärast ma istun kõikides proovides. Ka siis, kui mina ei ole stseenides sees.

Sellest on ka kasu olnud. Kui meil oli operett „Neiud ärevil“, siis üks tegelane arvas, et tal etendust ei ole ning läks maale. Teatris arvati, et nüüd tuleb etendus ära jätta, kuid ma ütlesin, et teen ise selle rolli. Tegelikult meil ühtegi stseeni koos laval ei olnud, et aga olin kõikides proovides istunud, siis kõik mulle kuskile kuklasse jäi. Tegime etenduse ära, pärast öeldi, et ma polevat kordagi eksinud. Endal aga pärast nädal ae-

ga pea pakitses, eks närvid olid natukene pingul.

Nii et jah – mulle nokitsemise töö kanges-ti meeldib. Kes tegelastest on kes, miks ta niimoodi teeb ja kuidas ta seda teeb ning kuulata, mida teised sinu rolli kohta räägivad. Minu meelest selles ongi proovide võlu.

Mis seal salata, proovid ongi märksa põnevamad kui etendused.

On-on. Juba see, kui vaatad proovi ja näed, et seisab ega lähe edasi kuidagi see asi. Kui siis lavastaja või näitejuht saab paari lausega aidata ning artistil läheb lahti see kardin, ta näeb oma sihti ning läheb edasi. See on paganama mõnus tunne! Sellistel hetkedel tahaks kohe hüpata ja hüüda „jess!“.

Kui tihti te endale säherdusi hüppeid lubate?

(Naerab.) Ei luba! Olen endast nagunii natuke napaka mulje jätnud. See töö aga mulle pööraselt meeldib ja olen muidugi teatritele väga tänulik, et mul lubatakse seda teha. Artistid, kel on minust märksa parem haridus, usaldavad mind ja tulevad ise küsima, kas saaksime proovi teha.

Teie ütlete, et teil pole nii head haridust kui praegustel artistidel, kuid seevastu on teil ju pööraselt pikk teatrikogemus.

Nojah, meil oli juhused, et muusikaakadeemia laulueriala lõpetajad tahtsid välja tuua Eino Tambergi ooperi „Cyrano de Bergerac“. Neeme Kuningas töötas sel ajal aga Siberis. Kuna ma olin tema assistendiks Estonia lavastuse ajal, siis paluti mind noortega töötama. Lauri Jürna tuli ka appi ning tõimegi kahekesi välja selle loo. Kui Neeme siis viimaseid proove tuli vaatama, patsutas ta meile öläle ja ütles, et oleme head tööd teinud.

Siis küsiti, miks sa ei hakka noortega tööle ja neid õpetama. Aga ma ei julge! Mul on niisugune tunne, et äkki ma ei taju ära, kas inimestel, kes kohe ei avane, on potentsiaali. Et ehk ma ei oska temaga töötada? Selles mõttes ma ei tihka õpetada. Kui ma ise lõpetasin keskkooli, ütlesid teised, et mingi ma kindla peale laulma. Käisin muusikakoolis katsetel, kus öeldi, et viisi peab, aga materjali ei ole. Pärast on mulle öeldud, et need õpetajad peavad nüüd häbenema, et mulle niimoodi ütlesid. Aga miks? Võib-olla olin tol hetkel krambis, ma ei avanenud nii nagu tarvis ning nad ei tundnud ära mu potentsiaali. Kardan, et mul on seesama asi: lükkan noore kõrvale, aga tegelikult vajab ta aega.

Õpetamistööd proovida võiksite ju ikkagi.

Ei, mulle meeldib mu praegune amet. Püüan täpselt aru saada, mida lavastaja tahab. Nagu Neeme Kuningas ütles, et tulgu ma talle kõrvale tõlgiks – nooremata oli ta kole paljusõnaline ja ta sai sellest ise aru ka. Sellepärast paluski ta, et ma pärast lühidalt artistidele räägiks, mida lavastaja tahab. Mul on Neeme väga koostöö klappinud. Neeme ütleb, et me oleme nagu vana abielupaar: üks peotab lause esimese sõna ja teine juba taipab.

Neeme on professionaal, tal on vaistu, et tervikut näha ja lõpuks see kokku vormida. Lauljatele ütles ta: ära mõtle nootide peale, lase meloodial ennast kanda. Issand, minu meelest on see nii ilusti öeldud! Hakka-sin mõtlema, et ma ise pole ka nootide peale mõelnud. Tõepoolest, kui sulle on jumalast antud musikaalsus ja harmooniataju, siis usaldad muusikat ja lased end sel kanda. Ning siis kõik tulebki.

Tundub, et teil on nii lavastajate kui ka lavapartneritega väga vedanud. Suur osa ajast, mil olete Estonias töötanud, oli ju kuldaeg. See oli ju tõeline tähtede paraad, ei vähemat.

Seda küll! Alguses, kui läksin, olin draamakoolitusega. Muusikalist haridust mul ei olnud. Olin etendusi vaatamas käinud ja mind vahel nii häiris, näiteks operetis, et artistid ei suutnud mängult muusikale üle minna. See hakkas mind huvitama.

Laulja, näitleja ja näitejuht

- Sündinud 10. augustil 1941 Tallinnas
- Lõpetas 1959 Tallinna 17. keskkooli ja 1965 aastal draamateatri õppestudiod
- Öppis 1967–69 Tallinna riiklikus konservatooriumis lauljate ettevalmistusosakonnas Tiit Kuusiku klassis
- Oli 1964–97 rahvusoper Estonia solist, aastast 1997 näitejuht.
- Rollidest tõstab Sallo ise esile oma esimest osa teatri koosseisulise artistina – Pepit „Viini veres“ ja Aldonzat muusikalis „Mees La Manchast“, Irina Nikitina / Veera Šatrova kaksikrolli „Kahes kevadpäevas“, Frasquitat „Carmenis“, Madeleine'i „Savoy ballis“ ja Ilonat „Krahu Luxemburgis“.
- Nende kahe viimase rolliga astus Helgi Sallo välja subretistaatusest ja tõestas end elegantse operetiprimadonnana.
- Esinenud estraadi- ja kammerlauljana, mänginud sõnateatrites. Osalenud filmis („Teatriöö“, 1972; „Jõmm“, „Sa oled mu majakas“, mõlemad 1976; „Teatridirektor“, 1984, (kõik Eesti telefilmis), telelavastustes („Provintslanna“, 1971; „Romulus Suur“, 1988) ja teleseriaalis „Õne 13“ (aastast 1993).
- Eesti NSV teeneline kunstnik (1975), Eesti NSV rahvakunstnik (1989).
- Georg Otsa preemia pälviv aastal 1983, Suure Vankri auhinna 1996. Aastal 2001 sai Valgetähe V klassi teenetemärgi ning 2015. aastal tunnustati teda „Selge kõneleja“ auhinnaga.

Laulja ja näitleja Helgi Sallo tähistab peatselt oma 80. sünnipäeva.

Esimesel aastal Estonias mõtlesin küll, et nüüd ma näitan, kuidas seda asja tuleb teha. (Naerab.) Mäletan, et 1965. aastal tuli välja Straussi operett „Viini veri“. Kui aga läksin siis proovisaali ja seal on Tiit Kuusik, Ivo Kuusk, Liidia Panova... Ma füüsiliselt tundsin, kuidas vajusin ja vajusin muudkui madalamaks kui muru. Kellega ma siin ühte õhku hingam ja koos töötan!

Oli üks ansambliproov, tuli Tiit Kuusik ja palus, et näidaku ma talle oma nooti. Vaatas seda ja küsis: „Miks te siin hingate? Fraas läheb ju siit!“ Tundsin, et hakkas nutma lihtsalt. Sihukene meister, kes kuulab ja kuuleb, mida üks putukas laulab ja leiab võimaluse teda juhendada!

See on muidugi ääretult kena, kui meister algajal märkab ja aitab.

Muidugi! Arvatakse, et staarid on hiigla ülbed ja uhked, kuid tegelikult on nad hoopis äärmiselt soojad inimesed. Kui ma sain aru, et olen tumba mis tumba, siis läksin